

közben nem láttad volna Keményt, kitől körülbelül ugyan azt hallhattad, mit Lónyay mondott a haza ügyeiről. Egyet azonban ismételnél szükségesnek vélek, hogy t. i. hemzseg az ország orosz emissariusoktól, 's ha N. nem segít oroszra lesz M. ország a legközelebbi összekocczánásnál. Itt Ventnorban találkoztam egy gazdag orosz literátorral Moszkvából, ki nincs összeköttetésben a kormánnyal, de a társasághoz tartozik. Ez azt mondja, hogy míg csak Gorcsakoff a Minister, az orosz politika kiengesztelhetetlen ellene fog maradni az osztráknak 's mihelyt a szolgafelszabadítás crisisén keresztül esett az ország, bizonyosan háború lesz az osztrák ellen. Ezeket újra irom, talán használhatod, ha a' nagy urakkal össze találnál jönni. Már az a gondolat is keresztül villant eszemen, hogy az orosz-szal azért volt némi nehézség Villafranca előtt, mert Gorcsakoff félte, hogy Magyar ország felkél mint egy ember a' mint az első francia magyar földre lép, 's inkább a' maga számára akarta feltartani ezen kövér falatot.

Mitchelnek e' napokban írok egy okos levelet, minden barátok közt ő az, kire leginkább lehet számolni 's olyan véleményre hajlítani őt 's azokat kikkel összeköttetésben van, — a' melly reánk nézve legkedvezőbb. Mac Adam most erősen influenzirozva van Mazzini által, kinek jelenlegi állását sajnálattal látom, mint hogy elvágja maga alatt a fát, 's veszti befolyását Olaszországban impraktikus javaslatokkal. Ha csak egy két hónapig tudott volna hallgatni, lehetne most súlya, holott hamis profécziája megrontotta hitelét. — Ha N. tavaszra újra megkezdí a' háborút, akkor csakugyan dicsérni fogom a politikáját, mert időközben a porosz és osztrák közt már is megbomlott a' kevés rokonszerv, melly az idén létezett, a' német sympathiák elnémultak, az olasz nép egy része organisalta magát 's le rázta magáról Sybaritását, tavasszal megkerülheti a' francia a' négyszöget délről, 's magyar hadjárattal két hónap alatt bevégezheti Austria felbontását. Mind ez lehet így, sőt valószínű, feltéve hogy nincs congressus, mit az orosz szláv csak azért sürget olly erősen, nehogy Magyarország markából kiszalasztassék.

Vilma jó színben van, nődet tisztetem, 's maradok híved

PULSZKY F.

81.

Torino, 1859 szeptember 6.

KLAPKA KOSSUTHNAK A LÉGIÓ KATONÁI JÖVŐ SORSA BIZTOSÍTÁSÁRÓL.

Sk. levél O. L., N. M. Kossuth-ir.

Theuer verehrter Freund,

Ich bin in aller Eile hiehergekommen um die durch verschiedenartige Symptome dringend erheischte Auflösung der Legion zu beschleunigen. Da nun die Hauptfragen geordnet, so handelt es sich nur noch genau zu wissen, was denn die österreichische Regierung unter dem Ausdruck „ils seront revoyés dans leurs foyers“ eigent-

lich versteht. — Es ist dies nothwendig zu wissen, damit wir unsern Leuten nicht mehr versprechen, als man in Wien zu halten gesonnen ist. In dem einen und andern Falle müssen wir sie heim senden; doch können wir es mit besserm Gewissen thun, wenn wir früher kein Mittel ausser Acht gelassen, ihr Los daselbst so günstig als möglich zu gestalten. — Dürfte ich Sie daher bitten, mein verehrter Freund, gleich nach Erhalt dieses sich an den Prinzen und durch ihn an den Kaiser wenden zu wollen, damit uns hier durch den Telegraphen die Lösung des etwas vagen „renvoyés dans leurs foyers“ zukomme.

Es ist dies wie gesamt pour acquit de conscience, denn überwachen lässt sich die Sache für die Dauer doch nicht.

Es wäre ein wahres Glück wenn uns noch einige Geldmitteln zur Verfügung gestellt würden. Krivácsy és Dunyov, Winkler, Ludvigh bitten Alle um eine kleine Unterstützung, ausser dem haben wir hier tausend unvorhergesehene Auslagen für deren Deckung nicht minder zu sorgen wäre. So z. B. eine etwas ausgiebigere Hilfe für die im Auslande verbleibende Mannschaft und Unteroffiziere.

Ich schreibe diese Zeilen in aller Eile um den Abgang der Post nicht zu versäumen.

Mit dem wärmsten Händedrucke stb.

KLAPKA

P. S. Ich sehne mich nach Ruhe wie der Verwundete nach einem Tropfen Wasser, sürgesse tiszelt barátom a' feleletet Zürichből. Kiss átvette a 2.-ik dandár parancsnokságát.

82.

Páris, 1859 szeptember 9.

KOSSUTH LAJOS IHÁSZ DÁNIELNEK
A LÉGIÓ HAZATÉRŐ KATONÁI SORSÁNAK BIZTOSÍTÁSÁRÓL.

Sk. levél; O. L., N. M. 1848—1849-es ír. Fasc. 1358.

Kedves Barátom!

Augusztus 25-kei levelét Sept. 4.-én vettem Luzernben.

Holnap után végre Londonban leszek.

Némellyeket kell közlenem a Legio érdekében eljárásomról.

De mielőtt tenném, először életemben, 's mert először igen nagy sajnálattal kénytelen vagyok mint Igazgatósági elnök az Ezredest és Dandár Parancsnokot kötelesség mulasztásért megfeddeni.

Veveyből levelemben utasítottam, hogy nekem részletes kimutatást küldjön azon egyének számáról s qualificatiojáról, kikről azt írá, hogy súlyos körülményeknél fogva haza semmi esetre nem mehetnek, kiknek tehát segéllyel kellene elláttatni.

Ezen kimutatást nem küldötte meg 's ez nem csak positiv rendelkezlet végre [nem] hajtása, hanem egyszersmind alig helyrehozható szerencsétlenség, mert félek, azon kimutatás hiánya miatt nem le-